

Min barndoms Iggön

1952 köpte mina föräldrar en sommarstuga på Iggön och där kom jag att tillbringa många härliga somrar. Vägen till Iggön då var mycket längre. Nu går den spikrakt från stora vägen till Säljemar. Innan den nya vägen byggdes, svängde man ner i Trödje och körde genom skogen på en liten krokig väg, som bitvis bara var två hjulspår med gräs i mitten. När man kom till bron över till Iggön, fick mamma och jag stiga ur bilen och lotsa pappa över den gamla träbron mellan hål och lösa plankor.

När vi kom till Axners hus, som låg mitt i korsningen, svängde vi till höger, strax efter Wikmans stora grå hus låg vårt sommarparadis – en röd stuga med vita knutar omgärdad av ett rött staket. Alla hus hade staket runt tomten för att hindra korna och hästarna att klampa in på gården.

Elof och Brita Wikman, våra grannar kom att betyda mycket för mig. Elof var stor och kraftig hade ett härligt bullrande skratt. Han berättade ofta festliga historier om hur det varit på Iggön förr i världen och han hade många roliga uttryck, som han ofta använde. Elof hade åkeri med stora lastbilar. På grusplanen mellan våra hus stod han ofta och mekade med någon bil. Han sjöng under det att han arbetade, men om det inte gick bra, svor han långa ramsor högt och tydligt en stund, för att sedan återgå till sången.

Hans fru Brita var en rund, go' och glad kvinna, som alltid bjöd på ett fantastiskt bullfat till kaffet, som vi ofta njöt i deras kök. Britas far bodde i "brystun" på gården. Vi barn i byn kallade alla honom för morfar, fast han bara var morfar åt Hans-Olof. På midsomrarna reste vi midsommarstång på vår gård och då var alltid morfar och hans gamla vevgrammofon med. Varje midsommar skojade morfar med oss barn. Han sa, att han skulle göra nya skor åt oss, men först måste han ta mått. Vi fick ställa oss på en plywoodskiva för att få fötterna avritade. I själva verket var det två skivor med såpa emellan och när vi stod där, ryckte morfar till i den övre skivan, så att vi ramlade. Vi visste ju alltid hur det skulle gå, men det var ändå lika roligt varje år.

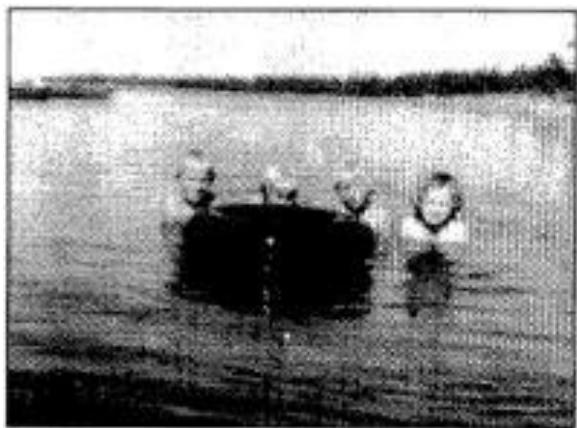
Vi var ganska många barn på ön och vi hade mycket roligt tillsammans. Det måste ha varit många fler soldagar på somrarna förr, eftersom jag minns att vi badade ofta.

Så fort det var badväder, packade min mamma en stor matsäckskorg och så gick vi till badstranden. Trots att jag inte har några syskon hade mamma alltid en skock ungar med sig. Ofta gick vi till krokviken, där det då fanns en härlig sandstrand. Mamma placerade sig på filten vid en speciell sten där satt hon och läste, solade och höll samtidigt ett vakande öga på oss i vattnet samt utfodrade oss med smörgås och saft med jämna mellanrum. Vi hade alltid en eller flera uppblåsta bildäcksslantar, som vi flöt på. De var svarta och ibland lagade med brandgula lappar och passade precis att ligga på rygg och flyta i. Det var där i Kroken jag lärde mig simma.

Ibland gick vi till Lundsviken och när jag var säker på att simma, vågade jag ta mig över till sandbanken, där det var härligt att leka. Där fanns en sten vi brukade dyka från, när vi inte dök direkt i sandbanken. Det hände också att vi badade vid Kvarnudden, men dit var det lite otäckt att gå, eftersom man riskerade att stöta på korna, som gärna betade på strandängen där.

Korna och hästarna kunde man för övrigt stöta på var som helst på ön och på nätterna hände det Ibland, att man vakna av att hästarna kom galopperande förbi på vägen.

Varje kväll var det min uppgift att hämta mjölken, alltså gå till bonden och köpa ett par liter mjölk. I början tog vi vår mjölk hos närmaste bonden – Persson – men när de slutade med mjölkkor, fick jag gå hela vägen upp till byn till Nymans. Ofta var vi många ungar som gjorde sällskap längs byvägen. Mjölken hämtades i kärll av aluminium, som vi dinglade en hel del med, mest när de var tomma men även när de var fulla. En och annan liter skvimpades förstås ut i vägdammet.

Bad i Krokvikens 50-talet

Nymans bondgård ligger högst upp i backen i byn och där på det röda staketet hängde ofta nydiskade mjölkkrutor på tork. På somrarna stängde John och Ida Nyman det stora huset och flyttade ut i "brystun".

Om man kom lite tidigt, så kunde man få titta in i lagården och se på när korna mjölkades eller kanske göra ett besök hos grisen. Men det bästa av allt var att följa med Martin och hälsa på Freja, gårdens kraftiga ardennersto, som jag blev mycket god vän med, eftersom jag alltid hade hårt bröd med mig åt henne. Till slut gnäggade hon åt mig från stallet eller hagen varje kväll, när jag kom med min mjölkkruka.

Martin lät mig få vara med på slåttern också.. Narturligtvis var det Freja som drog slättermaskinen och hölasset hem. Det var en härlig upplevelse att åka högst upp på lasset bakom Freja.

Jag minns inte att vi hade långtråkigt på Iggön. Om det inte var badväder, så hade vi alltid något att roa oss med. Ibland lekte vi brevjaga genom hela byn. Vi var två lag och det ena laget la små lappar på olika ställen, som det andra laget skulle hitta och sedan försöka jaga ikapp de som lags ut lapparna. Vi började ofta vid ångbåtsbryggan och slutade långt ner i Krokvikens.

Eller också lurade vi portmonnä. En plånbok fäst vid en fiskelina lades ut på vägen. I andra ändan av linan satt vi gömda bakom en sten. När någon kom och förökte ta plånboken ryckte vi till. Mycket roligt!

Vi brukade också gå och möta min pappa eller någon annans pappa. Papporna jobbade i stan och kom ut på kvällen. Ibland kunde vi gå ända till Säljemar innan bilen med pappan kom. Ofta hade han då glasspinnar med sig och det var fest, eftersom glass inte kunde köpas i affären på Iggön, för där fanns det inte någon frys. Vi passerade ett kusligt ställe efter vägen. Det var Gummas backe och där var vi alltid lite rädda, eftersom det sas, att en gumma hängt sig där för länge sedan.

Redan som barn tyckte jag mycket om att plocka blommor och det fanns det gott om på Iggön. Jag plockade fantastiska buketter med blåklockor, prästkragar och rödklöver. Tant Brita tyckte mycket om mina buketter och mamma också förstås. Innan jag började skolan flyttade vi ut till Iggön redan i början av maj och då blommade gullvivorna vid Kråkslotter. Så vackert det var! Senare kom liljekonvaljerna i backen bredvid och det var minst lika vackert.

Jag följde ofta med min mamma i skogen och plockade bär och svamp, det uppskattade jag faktiskt mycket. Det jag lärde mig då, har jag haft glädje av hela mitt liv.

Ibland följde jag med pappa och Elof ut och la' nät. Det var spännande att tidigt på morgonen vittja näten, som oftast var fulla med abborrar och gäddor. Metade gjorde jag sällan. Då fick man inte mer än några små abborrar, som inte dög att äta. Eftersom jag älskade stekt abborre, föredrog jag nätfisket, som gav bättre fångst.

Stekt abborre är gott, men det allra godaste är rökt abborre.

Pappa byggde en rökugn på gården och när vi fick mycket fisk, så ägnade Elof och pappa en dag åt att röka abborre. Något godare än nyrokt, varm abborre tror jag inte jag ätit. Tänk att sätta tungan under abborrfilén och slicka i sig den, medan saften rinner över handen! Det är festmat!

Ett annat nöje var att gå till affären och handla. Affären låg på vägen mot ångbåtsbryggan och det var en riktig lanthandel, där det fanns, det mesta. Utom glass då, men istället brukade vi köpa för 50 öre falukorv att festa på.

Man fick alltid vänta länge när man skulle handla och då satt man på väggfasta bänkar. Där låg det gamla veckotidningar att fördriva tiden med. I taket hängde en massa olika saker – gummistövlar, kaffekoppar, flugsmällor och kastruller i en salig blandning. Lilly Thunberg stod bakom den bruna disken och expedierade kunderna och naturligtvis anhandlades en hel del skvaller samtidigt. Kanske var det därför det tog så lång tid. Om man tröttnade på att vänta inne, kunde man sitta ute på stentrappen eller på den flata stenen på andra sidan vägen. Några kölappar existerade inte men det fungerade ändå.

Jag fortsatte att tillbringa mina somrar på Iggön även under min tonårstid. Nya nöjen tillkom exempelvis umgänge i Nymans sjöbod, där vi ofta samlades på sommarkvällarna, svärmerier och danser i Alberts sjöbod.

201976 sålde mina föräldrar sommarstugan och flyttade in i en nybyggd permanentbostad alldeles intill det gamla huset och där bor min pappa fortfarande. En del har naturligtvis förändrats under årens lopp, men mycket av min barndoms Iggön finns kvar. Iggön är och förblir för mig sinnebilden av en härlig sommar.

Lena Gerling

10/10 1998

[Hillebygden, Nr. 2, 1998]